

8. maj 2017

Kære medlemmer af Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

D. 3. maj fremsatte børne- og socialministeren Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (udvidelse af reglerne om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke m.v.). Samtidig fremsatte sundhedsministeren Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling).

Rådet for Socialt Udsatte har haft udkast til begge lovforslag i høring af to omgange, men da begge lovforslag nu er fremsat med nogle betydelige ændringer, vil Rådet hermed benytte lejligheden til at komme med sine bemærkninger.

Rådet vil indledningsvist kvittere for, at der i vidt omfang er lyttet til den kritik, der blev rejst i de første to høringsrunder. De to foreliggende lovforslag har betydeligt færre knaster, og ikke mindst er det godt, at der tages skridt til en bedre indsats for mennesker med sindslidelse og evt. samtidigt misbrug eller andre svære sociale problemer.

L 206 Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (udvidelse af reglerne om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke m.v.)

Rådet finder, at forslaget om, at en kommune kan betinge en visitation til en af de særlige pladser på psykiatrisk afdeling af, at borgeren opsiges sin nuværende bolig i et botilbud, kan give flere problemer. Dels kan det medføre, at det vil være svært at motivere borgere til at lade sig indskrive på de nye afdelinger, hvis der ikke er sikkerhed for, at de kan vende tilbage til deres hidtidige bolig efterfølgende. Dels vil en person med de problemer, der er beskrevet i visitationskriterierne til de nye afdelinger, formodentlig vanskeligt kunne klare sig i egen bolig efter 3-6 måneders ophold på en psykiatrisk afdeling. Det kan derfor give nogle flaskehalse, hvis patienter ikke kan udskrives fra de nye afdelinger, alene fordi der ikke er en plads på et egnet botilbud.

Rådet har forståelse for, at man med forslaget ønsker at sikre, at "kommunen ikke unødigt opretholder et eksisterende botilbud til borgere, som visiteres til de særlige pladser på psykiatrisk afdeling", som det fremgår af bemærkningerne. Rådet vil dog henlede opmærksomheden på, at 3-6 måneder er kort tid set i relation til de alvorlige og langvarige problemer, der præger den pågældende gruppe mennesker. Bestemmelsen indebærer, at en person med et behandlingsbehov på et hospital skal opgive sin bolig for at modtage behandlingen – et krav man næppe ville stille til en somatisk syg person. Rådet vil derfor foreslå, at denne del af lovforslaget annulleres.

L 207 Forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien (oprettelse af særlige pladser på psykiatrisk afdeling)

Samlet set finder Rådet, at forslaget tager højde for de fleste af de indvendinger, Rådet og andre havde imod de udkast, der var sendt i høring. Der etableres med forslaget gennemskuelige regler for brug af tvang, og patienternes rettigheder er sikret betydeligt bedre end i de oprindelige udkast. Desuden er det positivt, at afdelingerne er mere entydigt defineret som hospitalsafdelinger med læger som ansvarlige for den psykiatriske behandling. Der findes endvidere at være mange relevante præciseringer af indsatsens indhold og af personalets tilgang.

Rådet vil dog henlede opmærksomheden på nogle enkelte aspekter.

Det er nævnt, at der på afdelingerne vil kunne iværksættes misbrugsbehandling, som er integreret med den psykiatriske behandling. Dette er et meget positivt og længe ventet skridt imod at kunne hjælpe en belastet gruppe brugere i det psykiatriske system bedre, end tilfældet er i dag. Det undrer dog Rådet, at muligheden for at give substitutionsbehandling ikke er nævnt. Substitutionsbehandling er en helt central del af en misbrugsbehandling, og det er vanskeligt at forestille sig, hvordan man kan give mennesker med opioidafhængighed en relevant behandling uden substitutionsmedicin. Det bør være klart, at substitutionsbehandling også kan være en del af misbrugsbehandlingen.

Det fremgår af de administrative og økonomiske bemærkninger til L 207, at det på anlægssiden forudsættes, at de 150 pladser oprettes i eksisterende kapacitet. Det er ikke angivet, om det betyder nedlæggelse af et tilsvarende antal pladser i den almindelige sengepsykiatri, og i den forbindelse i hvilket omfang de nye pladser forventes at aflaste den eksisterende sengepsykiatri.

Med prisen på 1,75 mio. kr. pr. plads bliver de samlede årlige driftsudgifter til de 150 pladser 262,5 mio. kr. Staten bidrager med 70 mio. kr. Kommuner og regioner skal således finansiere 192,5 mio. kr. inden for de eksisterende servicerammer. Der bør være klarhed om, hvorvidt kommunerne og regionerne skal finansiere de nye afdelinger ved at flytte midler fra eksisterende indsatser på området, dvs. typisk nedlæggelse af § 108-botilbud for kommunernes vedkommende og sengepladser i psykiatrien for regionernes vedkommende, eller om der er en forventning om, at kommuner og regioner opprioriterer området inden for de aftalte servicerammer.

Rådet vil opfordre til, at der bliver klarhed omkring de pladsmæssige og økonomiske forudsætninger, herunder særligt, om der er tale om en reel udvidelse af kapaciteten af tilbuddene, eller der kun er tale om at flytte rundt på den eksisterende kapacitet på området, dog med en opprioritering af den faglige og sikkerhedsmæssige indsats.

Med venlig hilsen

Jann Sjursen